

ДЖЕФ ВАНДЪРМИЪР

АГЕНЦИЯТА

ДЖЕФ ВАНДЪРМИЪР

АГЕНЦИЯТА

КНИГА 2 ОТ ТРИЛОГИЯТА „СЪДЪРН РИЙЧ“

ЕКСЛИБРИС

Джеф ВандърМиър
АГЕНЦИЯТА: роман от Джеф ВандърМиър
Книга втора от трилогията „Съдърн Рийч“

Превод © Ирина Манушева
Художник © Николай Пекарев

Jeff VanderMeer
Authority
The Southern Reach Trilogy: 2
Copyright © 2014 by VanderMeer Creative, Inc.

All rights reserved.

Published by arrangement with Farrar, Strauss and Giroux, LLC, New York.

ISBN 978-619-7115-11-6

Всички права запазени.

Екслибрис 2014

Ha An

ЗАКЛИНАНИЯ

000

Откакто е в „Съдърн Рийч“, в сънищата на Контрол ви-наги е ранна утрин и небето е тъмносино, с едва загатнат проблясък от светлина. Гледа надолу от една скала към бездна, залив, лагуна. Гледката постоянно се променя. Вижда километри напред в неподвижната вода. Съзира огромни твари в океана, носещи се като подводници, или камбановидни орхидеи, или широките корпуси на корабите, мълчаливи, вечно плаващи, с размери, които внушават такова усещане за сила, че той може да почувства опустошението от тяхното преминаване дори от тази височина. Взира се с часове във формите, движенията, вслушва се в шепотите, които се донасят като ехо до него... после пада. Бавно, твърде бавно, той пада беззвучно в тъмната вода, без пръски и вълнички. И продължава да пада.

Понякога това се случва, докато е буден, сякаш не е внимавал достатъчно, и тогава безмълвно повтаря собственото си име, докато истинският свят не се върне при него.

001: ПАДАНЕ

Ден първи. Началото на последния му шанс.

– Това ли са оцелелите?

Контрол стоеше до помощник-директора на „Съдърн Рийч“, зад мръсното еднопосочно стъкло, и гледаше трите особи, седнали в стаята за разпити. Завърналите се от последната експедиция в Зона Х. Дванайсетата експедиция от този цикъл.

Помощник-директорът – висока, слаба чернокожа жена, не отвърна нищо, което не учуди Контрол. Тя не си беше направила труда да му каже и дума, откакто бе дошъл тази сутрин след понеделника, в който си бе взел почивен ден, за да се настани. Не го беше удостоила и с поглед, освен когато осведоми нея и останалите от екипа, че държи да го наричат „Контрол“, не „Джон“ или „Родригес“. „В такъв случай – отвърна тя след миг мълчание, – вие ме наричайте Пейшънс, не Грейс“*, с което развесели присъстващите, макар да го скриха. Смяната на истинското ѝ име с друго, което също носеше смисъл, го заинтригува. „Добре – съгласи се той, – тогава ще ви наричам Грейс.“ Беше сигурен, че това няма да ѝ се понрави. Тя парира удара, като постоянно го наричаше „временния“ директор. Което си беше вярно: между нейното изпълнение на длъжността и неговото издигане имаше пропаст, долина от време и форми, която трябваше да бъде запълнена, процедури, които трябваше да бъдат реализирани, изкореняване и наемане на хора. Дотогава проблемът за властта и авторитета оставаше мътен.

* англ. patience – търпение, grace – благодат. *Б. пр.*

Контрол обаче предпочиташе да не мисли за нея нито като за „търпение“, нито като за „благодат“. Предпочиташе да я възприема като абстракция, не като обструкция. Беше го накарала да изгледа стар информативен филм за Зона X, макар явно да знаеше, че е елементарен и неактуален. Вече беше дала да се разбере, че връзката им щеше да бъде враждебна. Поне от нейна страна.

– Къде са ги намерили? – попита я той, въпреки че всъщност искаше да знае защо не са ги държали отделно една от друга. Защото нямате дисциплина, защото отделът ви отдавна е станал храна за плъховете? Плъховете бездруго са в мазето и гризат наред.

– Прочетете документите – отговори тя с ясният намек, че трябва вече да ги е прочел.

После излезе от стаята.

И остави Контрол сам, да гледа в папките пред себе си и трите жени зад стъклото. Той, разбира се, беше прочел досиетата им, но се надяваше да пробие защитата на помощник-директора и да се добере до собствените ѝ мисли. Беше прочел части и от нейното досие, но все още не можеше да я усети, освен по отношение на реакциите ѝ към него.

От първия му пълен работен ден бяха изминали едва четири часа, а той вече се чувстваше омърсен от неприветливата сграда с изтъркания зелен мокет и старомодните възгледи на другите служители, които бе срещнал. Всичко беше пропито от чувство на незначителност, дори слънчевите лъчи, които вяло се процеждаха през високите правоъгълни прозорци. Както обикновено, той беше с обичайния си черен блейзър, официални панталони, бяла риза със светлосиня вратовръзка и черни обувки, които бе лъснал сутринта. Сега се чудеше защо си е

правил труда. Тези мисли не му бяха приятни, защото не беше над всичко това, *беше в него*, но му беше трудно да ги потисне.

Контрол дълго гледа жените, макар че видът им почти нищо не му говореше. И на трите бяха раздали еднакви стандартни униформи, смътно напомнящи на военни и също толкова – на дрехи на чистачка. Главите им бяха обръснати, все едно са били заразени от паразити, от някакви въшки, а не от нещо по-необяснимо. Лицата им имаха едно и също изражение или по-скоро, нямаша никакво изражение. Не мисли за тях с имената им, напомняше си той в самолета на път за насам. Нека в началото носят само тежестта на функциите си. После попълни останалите празноти. Но Контрол не умееше да пази дистанция. Обичаше да се заравя, да се опитва да достигне ниво, на което детайлите го просветляваха, без да го претоварват.

Геодезистът беше намерена в дома си, седнала на стол в задния двор.

Антропологът беше открита от съпруга си, докато тропала на задната врата на медицинския му кабинет.

Биологът беше намерена на пуст, обрасъл паркинг на няколко пресечки от дома си, да се взира в рушаща се тухлена стена.

Също като членовете на предишната експедиция, и трите нямаша никакъв спомен как са се върнали през невидимата граница и са излезли от Зона X. Не знаеха как са се промъкнали през блокадите и огражденията, и другите препятствия, които военните бяха струпали покрай границата. Нямаха представа какво се е случило с четвъртия член на експедицията им – психолога, която всъщност беше директорът на „Съдърн Рийч“ и беше отхвърлила

всички възражения срещу плана си да ръководи инкогнито дванайсетата експедиция.

Изобщо, като че ли никой нищо не помнеше.

Сутринта на закуска Контрол погледна през широкия прозорец, заемащ цялата стена на кафетерията, към двора с множеството каменни масички, после към хората на опашката – твърде малко като за такава голяма сграда, и попита Грейс:

– Защо не се радват повече, че експедицията се е върнала?

Тя го изгледа измъчено, все едно беше особено бавно-развиващ се ученик в клас за повтарящи.

– А вие как мислите, Контрол? – Вече беше успяла да лепне иронична нотка на обръщението, така че той се чувстваше като тежестите на дядовите си въдици, обречени да се валят в тинята на дъното на десетки езера. – Не ни е за първи път. Разпитвахме ги девет месеца, без да открием нищо. И през цялото време са умирали. Вие как бихте се чувствали?

Дълги месеци на безсловесност и дезориентация, после смърт от особено злокачествена форма на рак.

Той кимна бавно в отговор. Тя, естествено, беше права. Баща му беше починал от рак. Не беше помислял как са се отразили тези събития на екипа. За него това беше просто абстракция, думи от доклад, прочетен, докато самолетът кацаше.

Тук мокетът ставаше тъмнозелен, със стилизиран мотив от светлозелени стрелки, които сочеха навън, към двора.

– Защо тук не е по-светло? – попита той. – Къде отива всичката светлина?

Грейс обаче беше приключила с отговарянето на въпросите му за момента.

Когато една от жените – биологът – обърна леко глава към стъклото, сякаш го виждаше, Контрол избегна погледа ѝ с нещо като закъсняло смущение. Интересът му беше безличен, професионален, но вероятно не създаваше това усещане, макар те да знаеха, че ги наблюдават.

Никой не го беше уведомил, че ще прекара първия си ден в разпит на объркани оцелели от Зона X, но в Централата сигурно са го знаели, когато са му предлагали мястото. Членовете на експедицията бяха прибрани преди почти шест седмици и подложени на едномесечни тестове в базата за обработка горе на север, преди да ги изпратят в „Съдърн Рийч“. Също както той самият беше изпратен първо в Централата за две седмици с инструктажи, включително дупките – цели дни, които минаваха незабелязано, без нищо да се случва, сякаш програмата си е била такава от самото начало. После всичко се ускори, създавайки му впечатлението за неотложност.

Това бяха част от детайлите, които го изпълваха с безплодно раздражение и объркване, откакто бе пристигнал. Гласът, основният му контакт във висшите ешелони, беше намекнал при първоначалния инструктаж, че това е лесна задача с оглед на досегашния му опит. „Съдърн Рийч“ се беше превърнала в затънтена, застояла агенция, охраняваща заспала тайна, от която като че ли вече никой не се интересуваше особено, предвид фокуса върху тероризма и екологичната катастрофа. „Като за начало“ Гласът бе определил мисията му с обичайния си рязък тон като „аклиматизация, преценка, анализ, а след това и по-задълбочено вникване“, което

не бяха обичайните му инструкции тия дни.

Кариерата му, която, не можеше да се отрече, вървеше ту нагоре, ту надолу, беше започнала с назначение като оперативен работник на терен: наблюдение на клетки на вътрешен тероризъм. После се беше издигнал до синтез на данни и организационен анализ – над двайсет случая, банално еднакви, за които му беше забранено да говори. Случаи, невидими за обществото: тайната история на нищото. Но той все повече се превръщаше в човека, който оправя кашите: най-вече защото като че ли умееше да анализира специфичните проблеми на другите по-добре, отколкото да се справя с общите свои. На тридесет и осем години, ако изобщо беше известен с нещо, то беше това. То означаваше, че няма нужда да бъде някъде през цялото време, макар че вече искаше точно това: да види нещо от край до край. Освен това, никой не обичаше тези, които идват да решават проблеми – „Хей, чакайте да ви покажа къде грешите“ – особено ако последните мислят, че решаващият проблемите има нужда някой да го скрита по задника.

Винаги започваше добре, но невинаги свършваше така.

Гласът беше пропуснал също така да спомене, че Зона Х се намира зад невидима граница, която и досега, тридесет години по-късно, като че ли никой още не разбираше. Не, той самият го беше схванал едва когато преглеждаше документите, а после и при излишното повторение на информативния филм.

Не знаеше и че помощник-директорът ще го намрази толкова, задето е взел мястото на изчезналия директор. Макар че трябваше да се досети: според откъслечните сведения за живота ѝ, тя беше израснала в семейство от долните прослойки на средната класа, беше посещавала